

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра музично-практичної підготовки

В. Ф. Кучерук

Інструментознавство та інструментування. О. Курінний. Вокаліз

*Методичні рекомендації для самостійної роботи
з курсу
«Інструментознавство та інструментування»*

Луцьк
Вежа-Друк
2018

УДК 781.63(072)+784.9(072)
К 95

Рекомендовано до друку
науково-методичною радою Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
(протокол №.5 від 21 лютого 2018 р.)

Рецензенти:

Шиманський П. Й. – кандидат мистецтвознавства, доцент, завідувач кафедри музично-практичної підготовки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;

П'ятачук Р. М. – заслужений артист України, керівник оркестру Державного академічного Волинського народного хору Волинської обласної філармонії

Кучерук В. Ф.

К 95 Інструментознавство та інструментування. О. Курінний. Вокаліз :
Методичні рекомендації для самостійної роботи з курсу
«Інструментознавство та інструментування» / В. Ф. Кучерук. – Луцьк : Вежа-
Друк, 2018. – 20 с.

Методичні рекомендації рекомендовані студентам вищих навчальних закладів напряму “Музичне мистецтво для використання у класі інструментознавство та інструментування, методика і практикум з колективом, оркестрового класу, а також аспірантам, учителям, працівникам закладів культури і мистецтв.

УДК 781.63(072)+784.9(072)

© Кучерук В. Ф., 2018

ВСТУП

Предмет «Інструментознавство та інструментування» передбачає вивчення основ загального інструментознавства та основ практичного інструментування. Основну увагу предмета зосереджено на засвоєнні теоретичних основ знань про технічні, акустичні та виражальні характеристики музичних інструментів (народні, класичні), що використовуються в Україні, а також набуття основних початкових практичних навичок створення інструментальних партитур (ансамблевих, оркестрових).

В попередніх методичних рекомендаціях (Партитура) ми розглянули та навели приклади створення різноманітних ансамблевих та оркестрових партитур (від іт. *partitura* – поділ, розподіл) – системи запису всіх голосів музичного твору, призначеного для виконання ансамблем або оркестром певного складу. В цій праці ми пропонуємо студентам на основі твору «Вокаліз» полтавського викладача, композитора Олега Курінного написаного для скрипки у супроводі бандури, показати яким чином його можна трансформувати у твір для невеликого інструментального ансамблевого складу.

ТВОРЧА ПОСТАТЬ ОЛЕГА КУРІННОГО

Олег Курінний закінчив Полтавське державне музичне училище (1986), Харківський державний університет мистецтв по класу бандури та народних духових інструментів (1992), отримавши кваліфікацію концертного виконавця та викладача. Працює викладачем на відділі народних інструментів Полтавського державного музичного училища. Бере активну участь у пропаганді професійного національного мистецтва, у створенні

таких колективів як «Ярмарок» (м. Харків), «Барвінок» та «Сувенір» (м. Полтава).

У складі колективу «Ярмарок» брав участь у багатьох всеукраїнських та міжнародних фольклорних фестивалів (лауреат міжнародного фестивалю-конкурсу етномузики "Золотое руно" (м. Сочі, 1992)). Керуючи тріо "Барвінок" виборов з ним звання лауреата всеукраїнського пісенного конкурсу "Осіньне рандеву" (1998) та записав компакт-диск (2004). У 2010 році здійснив ще один запис компакт-диска у власному виконанні інструментальних п'єс для бандури «Музичні ескізи».

Автор десятків обробок і аранжувань для народних іструментів, навчальних посібників для музичних шкіл та училищ: «Етюди для бандури», «Камерні ансамблі для народних інструментів», «Народні пісні та романси», «Ансамблі сопілок», «Хроматична флюяра» (м. Полтава, 2015).

Проводить роботу по виговленню духових народних інструментів (сопілок, флюяра, тилинок), ремонту та регулюванню бандур.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

«Вокаліз» інструментовано для таких інструментів: флейта Пана, баян, бандура, скрипка, контрабас. Чому обрано саме такий інструментальний склад? Так як на факультеті культури і мистецтв СНУ імені Лесі Українки вже довгий час функціонує концертуючий ансамбль народних інструментів «Джерела» у такому складі, то цей твір став хорошим поповненням його репертуару, пройшов апробацію та відтворений в аудіо записі (<http://www.quellen.org.ua/uk/music/album/14>).

Відразу зазначимо, що в процесі інструментування було вирішено дещо розширити твір з метою більшого його розвитку та виділення кульмінації.

В першу чергу ми повинні створити партитуру для нашого інструментального складу дотримуючись всіх вимог щодо її запису. Отже, даємо назву нашій партитурі, зазначаємо автора (авторів), виставляємо темп. Далі окремими аколадами виокремлюємо партії флейти Пана, баяна, бандури. Партію скрипки та контрабаса об'єднуємо однією аколодою, так як ці інструменти струнно-смичкової групи.

Наступним кроком буде виставлення в кожній партії ключів, ключових знаків (в цьому випадку один дієз, так як основна тональність твору G-dur (у 24 такті (3 цифра) здійснено модуляцію у A – Dur)), розміру.

Партія бандури в оригіналі насичена різноманітними пасажами шістнадцятими нотами, тому вирішено її зберегти, й, відповідно, змінити у розширеній частині.

Основну тему вирішено було надати флейті Пана (1 і 3 цифри). У 2 цифрі інструмент виконує підголоскові різноманітні ходи.

Скрипці у 1 цифрі доручено виконувати педальний підголосок у двох варіантах: за першим разом граються ноти штилями ввєрх, при повторі – штилями вниз (відповідно це і зазначено в партитурі). У 13-14 тактах після висхідного пасажу шістнадцятими нотами партія скрипки здійснює подальшу імітацію теми. У 3 цифрі виконує знову підголоскову функцію.

Басова партія залишилась в контрабаса.

Виставляємо динамічні знаки, орієнтуючись на оригінал твору. Але варто пам'ятати, що партія інструмента в якого виконується тема, має бути виділена більш вищим за динамічною шкалою знаком. Тобто, 1 цифра має на початку такий динамічний план: флейта Пана грає тему *mf*, баян створює гармонічний фон *p*, бандура виконує гармонічно-ритмічне своє завдання *mp*, скрипка виконує підголоскову функцію і контрабас свою басову теж *mp*. За таким принципом будуюмо наш динамічний план і далі.

Як бачимо, по ходу створення партитури ми вносимо в текст багато своїх елементів, які дають можливість різнобарвити музичний твір, зробити його більш тембрально, динамічно, цікавіше.

ВОКАЛІЗ

О. Курінний

Adagietto

The musical score is arranged in three systems. The first system features a Violin (Скрипка) part on a single staff and a Bandura part on a grand staff (treble and bass clefs). The Violin part begins with a first finger (1) on a whole note. The Bandura part starts with a mezzo-forte (*mf*) dynamic, featuring a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and a sustained bass line. The second system continues the Violin part with a mezzo-forte (*mf*) dynamic, incorporating triplet markings (3) and a slur. The Bandura part continues with a mezzo-piano (*mp*) dynamic, maintaining the eighth-note pattern in the treble and a simple bass line. The third system shows the Violin part with a slur and a fifth finger (5) marking, along with another triplet (3). The Bandura part continues with the same eighth-note pattern in the treble and a simple bass line.

Musical score system 1, measures 7-8. The system consists of three staves: a single treble staff at the top, and a grand staff (treble and bass) below. Measure 7 features a melodic line in the treble staff starting with a 7th fret marking, followed by a triplet of eighth notes. Measure 8 continues the melodic line. The grand staff provides accompaniment with a rhythmic pattern of eighth notes in the treble and a bass line of quarter notes.

Musical score system 2, measures 9-10. The system consists of three staves. Measure 9 features a melodic line in the treble staff starting with a 9th fret marking, followed by a triplet of eighth notes. Measure 10 continues the melodic line. The grand staff provides accompaniment. Dynamic markings *f* (forte) and *mf* (mezzo-forte) are present. The bass line includes a sharp sign (#) in the second measure.

Musical score system 3, measures 11-12. The system consists of three staves. Measure 11 features a melodic line in the treble staff starting with a 11th fret marking. Measure 12 continues the melodic line. The grand staff provides accompaniment. The system concludes with a double bar line and a common time signature (C). The time signature changes to 2/4 in the final measure of the system.

13

mf

15

mp

17

mp

p

Вокаліз

О. Курінний,
інстр. В. Кучерука

Флейта Пана

Баян

Бандура

Скрипка

К-бас

1

p

mf

mf

1

mf

mp

mp

mp

Партія скрипки: у 1 цифрі виконуються ноти, що написані штилями вверх.
При повторі цієї цифри граються ноти написані штилями вниз.

Musical score system 1, measures 1-4. The system consists of five staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp (F#) and a 7/8 time signature. It contains a melodic line starting with a quarter note G4, followed by a triplet of eighth notes (A4, B4, C5), and another triplet of eighth notes (D5, E5, F#5). The second staff is a grand staff (treble and bass clefs) with a key signature of one sharp, containing a sustained chord of G4, B4, and D5. The third staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a continuous eighth-note accompaniment pattern. The fourth staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a melodic line with a slur over the notes G4, A4, and B4. The fifth staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a bass line with a slur over the notes G3, F#3, and E3.

Musical score system 2, measures 5-8. The system consists of five staves. The top staff is a single treble clef staff with a key signature of one sharp and a 7/8 time signature. It contains a melodic line starting with a quarter note G4, followed by a triplet of eighth notes (A4, B4, C5), and a half note D5. The second staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a sustained chord of G4, B4, and D5. The third staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a continuous eighth-note accompaniment pattern. The fourth staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a melodic line with a slur over the notes G4, A4, and B4. The fifth staff is a grand staff with a key signature of one sharp, containing a bass line with a slur over the notes G3, F#3, and E3.

Musical score for measures 9 and 10. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Piano, Treble 3, and Bass. The key signature is one sharp (F#). Measure 9 begins with a treble clef and a key signature of one sharp. A dynamic marking of *f* is placed above the first staff. A triplet of eighth notes is marked with a bracket and the number 3. The piano part features a complex rhythmic pattern with many beamed eighth notes. Measure 10 continues the melodic and harmonic development. Dynamic markings of *mf* are present in the piano, treble 3, and bass staves.

Musical score for measures 11 and 12. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Piano, Treble 3, and Bass. The key signature is one sharp (F#). Measure 11 begins with a treble clef and a key signature of one sharp. A dynamic marking of *mf* is placed above the first staff. A first ending bracket labeled "1." spans the end of measure 11 and the beginning of measure 12. The piano part features a complex rhythmic pattern with many beamed eighth notes. Measure 12 continues the melodic and harmonic development. Dynamic markings of *mf* are present in the piano, treble 3, and bass staves.

2.

13

Musical score for measures 12-15. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Treble 3, Treble 4, and Bass. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). Measure 12 is common time, and measure 13 is 2/4. The music features a variety of rhythmic patterns and dynamics.

2

15

Musical score for measures 15-18. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Treble 3, Treble 4, and Bass. The key signature is one sharp (F#) and the time signature is common time (C). Dynamics markings include *mf* and *f*.

17

Musical score for measures 17-20. The score is written for five staves: Treble (top), Treble (second), Grand Staff (third), Grand Staff (fourth), and Bass (bottom). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. Measure 17 starts with a treble clef and a key signature of one sharp. The first staff contains a melodic line with eighth notes and rests. The second staff contains a bass line with chords. The third staff contains a complex melodic line with sixteenth notes. The fourth staff contains a melodic line with quarter notes and rests. The fifth staff contains a bass line with quarter notes. The system concludes with a double bar line.

19

Musical score for measures 19-22. The score is written for five staves: Treble (top), Treble (second), Grand Staff (third), Grand Staff (fourth), and Bass (bottom). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 3/4. Measure 19 starts with a treble clef and a key signature of one sharp. The first staff contains a melodic line with quarter notes. The second staff contains a bass line with chords. The third staff contains a complex melodic line with sixteenth notes. The fourth staff contains a melodic line with quarter notes and rests. The fifth staff contains a bass line with quarter notes. The system concludes with a double bar line.

21

Musical score for measures 21-22. The score consists of five staves. The top staff is the vocal line, starting with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The second staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The third staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The fifth staff is the piano accompaniment, starting with a bass clef and a key signature of one sharp. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some triplets and slurs. There are dynamic markings of *p* (piano) and *f* (forte) throughout the passage.

rit.----- [3] a tempo

23

Musical score for measures 23-24. The score consists of five staves. The top staff is the vocal line, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The second staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The third staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The fourth staff is the piano accompaniment, starting with a treble clef and a key signature of one sharp. The fifth staff is the piano accompaniment, starting with a bass clef and a key signature of one sharp. The music features a mix of eighth and sixteenth notes, with some triplets and slurs. There are dynamic markings of *f* (forte), *mf* (mezzo-forte), and *p* (piano) throughout the passage.

Musical score system 1, measures 25-28. The system consists of five staves. The top staff is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and contains a melodic line with a triplet of eighth notes in measure 25 and another triplet in measure 27. The second staff is in treble clef with the same key signature, showing a harmonic accompaniment of chords. The third staff is in treble clef with the same key signature, featuring a continuous eighth-note accompaniment. The fourth staff is in treble clef with the same key signature, showing a melodic line with slurs. The fifth staff is in bass clef with the same key signature, showing a bass line with a fermata in measure 28.

Musical score system 2, measures 29-32. The system consists of five staves. The top staff is in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and contains a melodic line with a triplet of eighth notes in measure 29 and another triplet in measure 31. The second staff is in treble clef with the same key signature, showing a harmonic accompaniment of chords. The third staff is in treble clef with the same key signature, featuring a continuous eighth-note accompaniment. The fourth staff is in treble clef with the same key signature, showing a melodic line with slurs. The fifth staff is in bass clef with the same key signature, showing a bass line with a fermata in measure 32.

Musical score for measures 29-30. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Treble 3, Treble 4, and Bass. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. Measure 29 begins with a treble clef and a key signature of three sharps. The first staff contains a melodic line starting with a quarter note G#4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The second staff contains a chordal accompaniment with a half note G#3, a half note A3, and a half note B3. The third staff contains a sixteenth-note pattern starting with G#4, A4, B4, C5, G#4, A4, B4, C5. The fourth staff contains a melodic line starting with a quarter note G#4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The fifth staff contains a bass line starting with a quarter note G#2, followed by a quarter note A2, a quarter note B2, and a quarter note C3. Measure 30 continues the melodic and harmonic development.

Musical score for measures 31-34. The score is written for five staves: Treble 1, Treble 2, Treble 3, Treble 4, and Bass. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. Measure 31 begins with a treble clef and a key signature of three sharps. The first staff contains a melodic line starting with a quarter note G#4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The second staff contains a chordal accompaniment with a half note G#3, a half note A3, and a half note B3. The third staff contains a sixteenth-note pattern starting with G#4, A4, B4, C5, G#4, A4, B4, C5. The fourth staff contains a melodic line starting with a quarter note G#4, followed by a quarter note A4, a quarter note B4, and a quarter note C5. The fifth staff contains a bass line starting with a quarter note G#2, followed by a quarter note A2, a quarter note B2, and a quarter note C3. Measure 32 continues the melodic and harmonic development. Measure 33 continues the melodic and harmonic development. Measure 34 concludes the section with a final chord in the second staff and a final note in the fifth staff.

33

mf

mp

mp

mf

mp

Detailed description: This system contains measures 33 and 34. It features five staves. The top staff is a single melodic line. The second staff provides harmonic support with chords. The third staff has a rhythmic accompaniment of eighth notes. The fourth and fifth staves are a grand staff with a treble and bass clef. Dynamics include *mf* and *mp*. A fermata is present over the final note of the first staff in measure 34.

35

mp

p

p

mp

p

Detailed description: This system contains measures 35 and 36. It features five staves. The top staff has a melodic line with a fermata in measure 35. The second staff has chords with a crescendo hairpin. The third staff has a rhythmic accompaniment with a crescendo hairpin. The fourth and fifth staves are a grand staff with a treble and bass clef. Dynamics include *mp* and *p*. Crescendo hairpins are used in the second, third, and fifth staves.

rit.-----

Musical score for five staves, measures 37-40. The key signature is three sharps (F#, C#, G#) and the time signature is 2/4. The score includes a *rit.* (ritardando) marking above the first staff. The first staff contains a whole note chord in measure 37 and a half note chord in measure 38. The second staff contains a whole note chord in measure 37 and a half note chord in measure 38. The third staff contains a melodic line in measure 37 and a half note chord in measure 38. The fourth staff contains a whole note chord in measure 37 and a half note chord in measure 38. The fifth staff contains a whole note chord in measure 37 and a half note chord in measure 38. The score concludes with a double bar line at the end of measure 40.

Список джерел

1. Барсова І. О. Книга про оркестр / І. О. Барсова. – К. : Музич. Україна, 1981. – 174 с.
2. Гуцал В.О. Інструментовка для оркестру народних інструментів / В. О. Гуцал. – К. : Музич. Україна, 1988. – 79 с.
3. Кучерук В. Ф. Клас інструментального ансамблю : навч. посіб. для вищих навч. закл. Ч. I. / В. Ф. Кучерук, О. М. Олексюк, Н. П. Кучерук. – К. : РЕТРО-ПРІНТ, 2012. – 96 с.
4. Кучерук В. Ф. Клас інструментального ансамблю : навч. посіб. для вищих навч. закл. Ч. II. / В. Ф. Кучерук, О. М. Олексюк, Н. П. Кучерук. – К. : РЕТРО-ПРІНТ, 2012. – 68 с.
5. Кучерук В. Ф. Інструментальний ансамбль : хрестоматія для вищих навч. закл. / В. Ф. Кучерук, О. М. Олексюк, Н. П. Кучерук. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 148 с.
6. Музичні ескізи – Меланхолійний вальс [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=Imi9DfQaEPc>
7. Олег Курінний. Камерні ансамблі для народних інструментів. Вокаліз [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://proridne.com/content/%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B8/%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%B3%20%D0%9A%D1%83%D1%80%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%B8%D0%B9/%D0%9A%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%80%D0%BD%D1%96%20%D0%B0%D0%BD%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%B1%D0%BB%D1%96%20%D0%B4%D0%BB%D1%8F%20%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D1%96%D0%BD%D1%81%D1%82%D1%80%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%96%D0%B2/%D0%92%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%20%E2%80%94%2001.pdf>
8. Oleg Kurennoy. Світлини [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.facebook.com/oleg.kurennoy/photos_all

Навчально-методичне видання

Кучерук В. Ф.

**Інструментознавство та інструментування.
О. Курінний. Вокаліз**

Методичні рекомендації для самостійної роботи
з курсу
«Інструментознавство та інструментування»

Формат 60×84 ¹/₁₆. Обсяг 1,16 ум. друк. арк., 1,04 обл.-вид. арк.
Наклад 50 пр. Зам. 34. Видавець і виготовлювач – Вежа-Друк
(м. Луцьк, вул. Шопена, 12, тел. (0332) 29-90-65).
Свідоцтво Держ. комітету телебачення та радіомовлення України
ДК № 4607 від 30.08.2013 р.